Arvo Mägi

Latte dokk

Tallinn, 2022

Latte dokk – tuhat võimalust

Latte dokk on kirjutatud KDE Plasma 5 töölaua jaoks. See on ühe mehe projekt – autor kreeklane Michail Vourlakos. Latte 0.10.8 ilmus 2022. a jaanuaris, juulis teatas autor, et lõpetab. Latte 0.10.8 töötab ka Wayland-sessiooniga. Doki/paneelide läbipaistvust saab sujuvalt muuta, nad võivad olla ujuvad (*floating*), st paikneda ekraani servast eemal, otsad võivad olla ümardatud, külgpaneel võib avaneda klõpsuga vidina *Latte Sidebar Button* ikoonil, mis tuleb internetist alla laadida ja horisontaalsele paneelile lisada. Internetist on saadaval ka *Latte Separator* ja *Latte Spacer*. Külgpaneelile võib paigutada nt mälu, protsessori ja ketaste kasutamist näitavad vidinad, teavituste või muusikamängija vidinad.

Paneel üleval, külgpaneel paremal, dokk all. macOSiga sarnanev töölaud

Kuna Plasma 5 paneelid võivad paikneda ekraani mistahes servadel, olla suvalise pikkuse ja paksusega, tekib küsimus, milleks on üldse vaja dokki. Võib ju ühele ekraani servale paigutada tühja paneeli ja sellele vajalikud programmide käivitusikoonid. Kui see paneel lühemaks ja paksemaks muuta, toimibki see nagu dokk. Peaaegu, kuid mitte päris. Plasma paneelide läbipaistvust ei saa ükshaaval muuta ilma töölaua teemat muutmata. Programmide käivitusikoonid on paneelidel staatilised, st nende välimus ei muutu, kui neist hiirekursoriga üle tõmmata. Mis kõige tähtsam - kõikide *Tegevuste* jaoks on Plasma paneelid ühesugused. Latte dokk võimaldab koos *Tegevustega (Activity)* töölaua välimust ühe hiireklõpsuga tundmatuseni muuta. Plasma, macOS, Unity või GNOME välimus ühe hiireklõpsuga! Järgnevalt vaatleme, mida on selleks vaja teha.

Tegevused on Plasma töölaua eripära. *Tegevused* on mõeldud erinevate töölauale paigutatud vidinakomplektidega töötamiseks. Vaikimisi on kasutusel üks *Tegevus*. Kasutaja võib neid lisada.

Plasma paneelid ja menüüd on kõigi *Tegevuste* jaoks ühised. Kui tahate töölaua vidinatest puhta hoida, siis polegi nagu mõtet *Tegevusi* kasutada. Enamus KDE eelistajad (ühe küsitluse järgi tervelt 76%) neid ei kasutagi. Latte dokk annab *Tegevustele* uue mõtte.

Kui võtta kasutusele mitu *Tegevust*, saab neist igaühe jaoks võtta kasutusele erineva taustapildi ja erineva Latte dokkide/paneelide paigutuse. Vahetades *Tegevust*, saab töölaua välimust ühe hiireklõpsuga muuta, kui töölaual/dokil/paneelil on vidin *Tegevuste lülitaja*. Iga *Tegevuse* jaoks võib kehtestada klahvikombinatsiooni, siis saab *Tegevusi* vahetada ilma *Tegevuste lülitajat* kasutamata. Erinevalt teistest dokkidest saab Latte dokile/paneelile paigaldada kõiki Plasma vidinaid, sh *Süsteemse doki*, erinevaid menüüsid, kaustavaate ikoone jm. Võimalik (isegi soovitatav) on Plasma paneelidest üldse loobuda ja kasutada mitut Latte dokki. Latte dokil on kaks kuju – paneel (dokk on ekraani serva pikkune, taust 100%, ikoonid staatilised) ja dokk (dokk on lühem kui ekraani serv ja seda saab joondada paremale, vasakule või keskele, vertikaalse paigutuse korral üles, alla või keskele, ikoonid dünaamilised). Järgnevalt vaatleme erinevate Latte doki/paneeli kombinatsioonide kasutamist mitme *Tegevuse* korral.

Latte doki kasutamiseks tuleb see kõigepealt süsteemi vahenditega paigaldada (nt Arch ja Manjaro Linuxi korral terminalikäsuga sudo packman -S latte-dock). Esmasel käivitamisel paikneb dokk ekraani alumise serva keskel. Sellel serval tavaliselt paiknev Plasma paneel tuleks tõsta ekraani ülemisele servale, et see doki alla ei jääks. Selline doki/paneeli paigutus sobib neile, kes *Tegevusi* kasutada ei taha või rahulduvad sellega, et iga *Tegevuse* jaoks on ühesugune doki/paneeli paigutus. Paneel ja dokk võivad muidugi paikneda mistahes ekraani(töölaua) serval.

Kui soovitakse kasutada erinevaid doki/paneeli kombinatsioone, siis on parem Plasma paneel hoopis kustutada ja lisada selle asemel Latte paneel (läbi saab ka ainult Latte dokiga). Siis on võimalik parajasti aktiivse *Tegevuse* jaoks kasutada mistahes doki/paneeli kombinatsiooni, ilma et Plasma paneel ette jääks.

Vaikimisi kasutatavale Latte dokile on lisatud meiliprogrammi ikoon. Plasma paneel on ekraani ülemisel serval

Dokile saab menüüst pukseerida nende programmide käivitusikoone, mida sagedasti kasutatakse. Paremklõps mingil doki ikoonil avab hüpikmenüü, mille korraldus *Edit Dock* avab Latte põhikonfigureerimisakna, kust saab valida millisel ekraani serval dokk/paneel paikneb, kuidas on dokk joondatud, millal see nähtav on, muuta ikoonide suurust, seda kuidas nad kursori all käituvad jpm. Akna paremas ülanurgas on kontrollkast *Muu*, sellel klõpsates avaneb laiendatud konfigureerimisaken.

Doki võib muuta ujuvaks, st jätta doki ja ekraani serva vahele vahe (*Veerised, Screen edge*). Tausta suurust ja läbipaistvust saab muuta. Vaikimisi on taust läbipaistmatu, kuid selle võib osaliselt või täiesti läbipaistvaks muuta. Tausta nurki saab ümardada (*Taust, Radius*).

Võimalusi on nii palju, et neid ei jõua kirjeldada. Parem on vaadata YouTube videoid ja ise katsetada.

			_	1
Halle			Muu 🔲	
Käitumine	Väli	mus	Ülesanded	
Asukoht				
∼ All < Va	sakul	∧ Ülal	> Paremal	
Joondus				
🗄 Vasakjoondus 🗮 Ke	skjoondus	.≡ Paremjoondus		
Nähtavus				
Alati näha		Automaat	ne peitmine	
Dodge Active Aknad lähevad a	alla 🗸	Dodge N On Dema	laximized × nd Sidebar ×	
Mitaltara				
VIIVITUS		Deide 700		
		Pelda 700		HAR WAS SAMPLING IN AN OF THE ALL AND A SAME AND A SAME
				Contract Manufacture Contract Industry Manufacture A
+ Add ~			Sulge	card with either the and
III R	earrange and co	onfigure your widgets		

Latte põhikonfigureerimisaken

Satte •								
Käitumine	Välimus	Efektid	Ülesanded					
Ekraan								
★ Järgitakse esmast ekraani ×								
∼ All	< Vasakul	^ Ülal	> Paremal					
Joondus								
🗄 Vasakjoondu	ıs ≡ Keskjoondus	.∃ Paremjoondus	■ Rööpjoondus					
Nähtavus								
	Alati näha	Automaatne peitmine						
C	odge Active	Dodge Maximized 🗸 🗸						
Aknad lähevad alla Y On Demand Sidebar								
Viivitus								
Näita	200 ms +	Peida 700	ms +					
Toimingud								
Track	Active Window From Current Screen ×							
Vasak nupp	↔ Aktiivse akna lohistamine							
Keskmine nupp	Aktiivse akna sulgemin	e						
Hiireratas	No Action							
+ Add	✓ ♣ Eemalda	3	Sulge					

Laiendatud konfigureerimisaken

Hüpikmenüü korraldusega *Pin Launcher (Kinnista käivitaja)* saab valida, millisel *Tegevuse* korral ikooni dokil/paneelil näidatakse, korraldusega *Layouts (Paigutused)* saab valida, millist paneelide/dokkide paigutust hetkel kasutatakse, kui kõikide *Tegevuste* jaoks on sama paigutus. Korraldus *Edit Layouts* (pildil endine *Configure*) avab *Seadistuste* akna.

Ne	w Private Winde		the second fit have been as a second s
🗆 Pir	h Launcher	> >	On All Activities
Un	pin Launcher Configure		On The Current Activity
Lay Ad	youts d Widgets	>	MyLatte
3 Do	ck Settings		1

Vaikimisi on kasutusel neli paigutust – *Default* (dokk ekraani alumisel serval), *Plasma* (paneel alumisel serval), *Unity* (paneelid ülemisel ja vasakul serval) ja *Extended* (paneel ülemisel serval, dokk alumisel serval). Neile võib kasutaja oma paigutusi lisada.

😡 🗶			Seadistused	— La	atte Dock			~ ^ X
Fail P	aigutus Abi							
Layout	ts Editor Eelistused							
			Single layout at all times	Μ	ultiple layouts	based on activities		
○ ∕		Nimi				Tegevused	^	H Activities
	Default		1	k.	[Free Activit	ies]		
	My Layout		1	1	Manjaro, Vai	kimisi		Uus 🗸
	MyPlasma		1	k.	Standard			D. Durlingto
	Unity		1	k.	Contest			I Duplicate
								🖞 Eemalda
								[™] Enabled
								🔒 Read Only
								📱 Üksikasjad
								Docks, Panels
							-	

Seadistuste aknas saab määrata, millise Tegevuse jaoks mingit paneelide/dokkide paigust kasutatakse

Klõps nupul *Docks, Panels* avab abiakna, kus näeb, milliseid dokke/paneele antud *Paigutuse* korral kasutatakse. Samast saab neid lisada ja eemaldada. Kui olete paneelile lisanud vidinaid, nt ilmateate, teise menüü vm, siis klõpsake abiaknas paneeli nimel ja salvestage see nupuga *Export*.

Vaikimisi kasutatavale *Default Tegevusele* tuleks veel mõned lisada. Klõpsuga töölaua tühjal kohal avaneb hüpikmenüü, mille korraldus *Tegevused (Activities)* avab ekraani vasakul serval paneeli, kust saab *Tegevusi* lisada ja valida, millist soovite hetkel kasutada. Lisame kolm *Tegevust*, anname neile nime ja kirjelduse (toodud sulgudes). *Plasma* (Paneel all), *Unity* (Paneelid üleval ja vasakul). *Gnome* (Paneel üleval, dokk vasakul), selle vastab *Extended* paigutus, mille dokk on viidud ekraani vasakule küljele). Lisame *Default Tegevusele* kirjelduse (Dokk all) ja kinnistame kõigile *Tegevustele* klahvikombinatsiooni, nt Alt+1. Alt+2, Alt+3, Alt+4, mis võimaldab tegevusi vahetada. Koos *Default*iga seega neli *Tegevust*. Valime iga *Tegevuse* jaoks taustapidi (lihtsuse jaoks on edaspidi kõigi *Tegevuste* puhul kasutatud sama taustapilti).

Tegevuste lisamine

Kui *Tegevused* on lisatud, võib eelmisel pildil kuvatud aknas *Seadistused* määrata, millist dokkide/paneelide paigutust iga *Tegevuse* jaoks kasutada. Selleks tuleb klõpsata vastaval real ja teha topeltklõps selle väljal *Tegevused*. Väljale lisandub nool, millele klõpsates avaneb *Tegevuste* loetelelu, kus tuleb klõpsata soovitud *Tegevuse* kontrollkastil. Seda võimalust esmapilgul ei hooma.

Default korral on üks dokk ekraani alumisel serva keskel. Ekraani ülemisel servale võib lisada uue Latte paneeli. Võiks arvata, et ainult ühe dokiga töötada ei saa. Saab küll, kui dokile lisada sobiva menüü vidin, süsteemse doki vidin ja vajalike programmide käivitusikoonid.

Latte dokile on lisatud menüü, programmide käivitajad ja Süsteemne dokk

Kui menüüst käivitatakse mõni programm, mille ikooni dokil ei ole, siis ilmub sinna selle ikoon (pildil kella ikooni ees). Soovi korral võib selle dokile kinnitada hüpikmenüü käsuga *Kinnista käivitaja (Pin Launcher)*. Ikooni all on joon, mis tähistab aktiivset programmi.

Latte Plasma korral on üks paneel ekraani alumisel serval, selle pikkus on ekraani servast väiksem.

Latte Plasma vaikimisi

Kui *Latte Plasma* paneeli pikendada ekraani serva pikkuseks, paigutada sellele vajalikud programmide käivitajad ja vidinad (Tegevuste vahetaja, digitaalkell, töölaudade vahetaja, ilmateade jt), on tulemuseks Latte paneel, mis sarnaneb vaikimisi kasutatavale Plasma töölaua paneelile.

Täiendatud Latte Plasma paneel

Täiendatud paneeli saab akna *Seadistused* abiaknast eksportida nupuga *Export As Template*, nt nimega *MyPanel*. Latte paneeli eeliseks Plasma paneeliga võrreldes on, et tausta läbipaistvust saab muuta ja paneeli ja ekraani serva vahele saab jätta vahe.

Unity korral on üks paneel ekraani ülemisel serval ja teine ekraani vasemal serval. Menüü ja süsteemne dokk on ülemisel paneelil.

Latte Unity vaikimisi

Latte Unity paneelide täiendamisel tekib *Ubuntu Unityga* sarnane töölaud. Eeliseks on, et vidinate paigaldamiseks pole lisaprogramme vaja.

Täiendatud Latte Unity paneelid

Extended paigutuse saab muuta GNOME-töölaua sarnaseks, kui dokk viia ekraani vasakule servale ja see vaikimisi varjata. Paigutuse võib salvestada, nt nimega *MyGnome*.

Kui dokk vaikimisi varjata, on töölaud esmapilgul sarnane GNOMEga

Kui *Latte Default*ile lisada ülemine Latte paneel või kasutada *Extended* paigutust, saame macOSi meenutava töölaua.

Latte paneel üleval, dokk all

Lisades ülemisele paneelile vidina *Global menu*, sarnaneb töölaud omadustelt veel rohkem macOSile. macOSi töölaua välimust saab imiteerida, võttes kasutusele sobivad ikoonid, akende dekoratsioonid ja taustapildi, vt lk 2, aga milleks end võõraste sulgedega ehtida. Pealegi on ikoonid ja akende dekoratsioonid kõigi *Tegevuste* jaoks ühised.

Kui igale *Tegevusele* on kinnitatud oma layout, avaneb *Tegevust* vahetades täiesti teistsugune töölaud. Sellist võimalust saavad nautida ainult Plasma töölaua ja Latte doki kasutajad. Ikoonid, kursorid, värviskeem jmt on kõigi *Tegevuste* jaoks ühised, kuid igal *Tegevusel* võib olla teistest erinev taustapilt.

Kasutaja saab valida, millised programmide käivitusikoonid ja vidinad (sh menüüd) igal paneelil/dokil on. Kes soovib Windows 10-le sarnanevat töölauda, võib paneelile internetist paigaldada vidina *Tiled Menu* ja tõmmata Windowsi taustapildi. Paneelile võib lisada mitme menüü vidinad, nt *Rakenduste menüü* ja *Rakendustevaade* (üleekraani menüü). Ülemisele või alumisele paneelile võib lisada vidinad *Tegevuste vahetaja* (kuigi *Tegevusi* saab vahetada ka klahvikombinatsiooniga *Meta*+*Tab* või *Meta*+*Shift*+*Tab* ja kinnistatud klahvikombinatsioonidega), Norra ilmateenistust kasutav Weather *Widget* (internetist), *Süsteemne dokk* ja arvuti väljalülitamisnupp (*Lukustamine/Väljalogimine*).

Kasutada võiks kolme paneeli/doki kombinatsiooni – Latte paneel üleval dokk all (eelmisel pildil), Latte paneelid üleval ja vasakul ja Latte paneel all, vt järgmine lk. Kui kolm kombinatsiooni tundub liiast, piirduge kahega.

Latte paneelid üleval ja vasakul

Latte paneel all

Kokkuvõte

Latte dokk kasutatuna koos erinevate *Tegevuste* jaoks kinnistatud erinevate dokkide/paneelide kombinatsiooniga võimaldab ühe hiireklõpsuga või klahvikombinatsiooniga võtta kasutusele eelmisest täiesti erineva töölaua. Wayland-sessiooni korral väljastatakse arvuti käivitamisel veateade, X11-sessiooni korral seda ei ilmu. Mõlema sessiooniga tekivad käivitamisel ekraanile vilkuvad alad, kui erinevad doki/paneelide kombinatsioonid mällu laetakse. Loodetavasti võtab keegi Latte doki arendamise üle, ilmub avaldamist ootav v 0.11.0 ja Waylandi tugi paraneb.

Latte dokk on kiire. *Tegevuste* vahetamisel ilmub uue doki/paneelide paigutusega töölaud kohe. Sellega kasvab paraku kasutatava mälu maht. Nelja *Tegevuse* korral võib hõivatud mälu maht kasvada kuni 1 GiB võrra.

Kui meelepärane doki/paneeli eelistus on välja kujunenud, nt paneel üleval dokk all, siis võib seda kasutada kõigi *Tegevuste* jaoks, millega välditakse ülalkirjeldatud probleeme, vt viimasena viidatud videot.

27.07.2022

Latte Dock Development Officially Ends

Latte Dock v0.10.8 | Bug Fix Release

Latte Dock v0.10.0 | Official Stable Release

Latte Dock 0.10 Released with Support for Multiple, Floating Docks and Panels

Latte Dock HowTo Session #1 | The Basics

Latte Dock v0.10~ | Docks, Panels Editor...

KDE Plasma Customization | Add Global Menu | Latte Dock - YouTube